

كۆمەلە چىرۆك

پروفېسسور دكتور ھىوا عمر احمد

۱۱ چىرۆك

ئاويزان

شەو درەنگ بوو روڭشەو، مالهەكى پىر بوو لە

رېچكە مېروولەي هەنگوڭىنى و رەش . چەند ئافرىندەكر اوڭكى بچكۆلەبوون ، پىيان
هەراسان ئەبوو . كە مېروولەيەكى ئەبىنى ، حەزى ئەكر د پانى بكاتەو . كەوتە
راويان ، بى ھوودە بوو . پاش ئىستىك ، كيسە (سىڤن) ە كەي ھىناورشتى بەسەريان دا
، بەدەورىيان دا . حەزى ئەكر دو ئەيوست دەم و دەست نەرويان بكات . ھەستى خۆشى
سەر كەوتتەكە لەو بى ھۆشى كرد ، دەستى تېوچوو . دانىشت و پالى داپەو ،
جگەرەيەكى داگىرساند ، [چەند خۆشە ، جوولەي مېروولەيەك لە مال دا نەبىت] ،
ھەستى كرد جگەرەكە دەمى پر كردوو لە ليكيكى شيرين ، لەبىرى نەئەھات ھەرگىز
بە دووكەلى جگەرە ، ھىندەچاوى چوزايتەو ، ھىندە ئاوى كردى ، (تو بلىنى
فرمىسك بو مېروولەكان برىژم يان فرمىسكى سەر كەوتن بىت) . پىلووھەكانى
سووربوونەو ، ئەچوزانەو ، ھەلى گلوڤتن ، ھەر ئەچوزانەو . ھەستى ئەكر د بىنى
كەمى سوارە ، بە تورەبىيەكەو ، سەرى جگەرەكەي لە تەپلەكەكەدا پان
[كردەو .] جگەرە وام لى بكات ، ئىتر نايكىشم

برىارى دا ، ئىتر جگەرە نەكىشى ، تەندروستى ولەش ساغى لە خۆشى
جگەرە لا پەسەندتربوو ، تا ئەھات چاوى زۆرتر ئەچوزايتەو . ھەناسەي توندتر
ئەبوو ، وەك چۆراوگە ليك بە گۆشەي دەميا ئەھاتە خوارەو (تو بلىنى ئەمە چى بى ؟
) تو بلىنى .. ! ؟

(سىڤن) و مېروولەكانى بىر كەوتەو ، سام گرتى ، ترسى ئەو داىگرت ، كە
ژەراوى بوو بىت . چاوى لىل بوو ، ھەناسەي توندتر بوو (بەم نيوەشەو چى بكەم
، دەستم بەكوئ ، بەكى ئەگا ؟) . شەو درەنگەو كەمىكى تر مۆتەكەي خەو ئەبىاتەو و
[لەم بىر كەوتەو ھەقوتار ئەكا .] [تو بلىنى پىالەي تەمەنم ئەمشەو ھەلچۆرى
خەمىكى خەست داىگرت ، فرمىسك و ئاوى چاوى تىكەل بوون (ئەمرم ، چۆن بمرم
) ، ھىشتا خەم و خەونم زۆر ماوہ ؟ .

خەمى زۆر بوو ، رېچكە خەمى ھەبوو (چۆن بمرم ، ئەي ھەر زىندوو خەم
) (ناخوات ، ؟ نامرم تا خەم ھەبى ، كەواتە نامرم زۆر ماوہ .
تا ئەھات بىنى سوارتر ئەبوو ، لەبەر خۆيەو كەوتە و رىنە :

چۆن بە نابەكامى بمرم ، ھىچ شوين دەستم بە ژيانەو ديار نەبىت بمرم ،]-
وەك زۆر بەي مردووھەكانى گۆرستان لە سەر گۆرەكەم بنووسن ، لەو نەدا لە داىك بوو
لەو نەدا كۆچى دوايى كرد . من ئەمەوئ نەمرم ، تا شوين پىم دەر ئەكەوئ ، نەك وەك
كوللوہ بەفر پاش بارين ، بى پاش ماوہلە جى خۆم دا بتوئيمەو ، ئەبى بو ئەو بژين
كە بمرين ، يان بو ئەوہيە ، ئاوات و حەزو خەونەكانمان بەر جەستە بكەين ؟ ژيان چەند

سەیرە، مردن لەو سەیرترە.... تۆ بۆی مردن ئامانج بێ و ژیان شیوازیکی ناکامل بێ
 بۆ گەشتن بە مەرگ؟! چەند سەیرە بەمردن ، لەساتی مردن دا ئەم کلافە حەزو
 خولیاو زۆرداریبەهی مرۆف ئەبێتە، پارچە گوشتیکی سارد، که لەوانەیه تەنیا چەند
 لنگەفرتەیهکی پێ ببرییت کەواتە بۆچی ئەژین؟ ، کەمردن هەبێت، بۆ هەول
 ئەدەین ، ئایا بۆ ئەوێه تا زیندووین ، بژین؟.... کەواتە بۆ رق و کینه بخهینه ناخمانهوه
 ، بۆ پاشقول بگرین ، کەمردین، تەنانهت ناوو ئازیزهکانیشمان جی ئەهێلین
 کەمێ بێ ورتە مایهوه ، له دلی خویدا ئەیووت [نا وانیهه ، ئەهی فیر عەونهکان
 هەموو شتە جوان و عەنتیکەکانیان لەگەل خویان دا نەبرد ، نا نەخیر هیچیان نەبرد،
 شتە جوانەکانیان لەگەل خویان دا زینده بەچال کرد ، ئەهی جوان نەبوون ،
 کاریگریان له سەر هەست و نەستی مرۆف نی یه ، کەواتە زیندوون... کەواتە
 راستە زینده بەچالیان کردن.

بەدەم و پێنەوه ، درێزەهی دا بەبیرکردنەوهکانی [ئای بەستە زمان ، فیر عەونهکان
 مردن ، تۆ چیت نەمریت ، لنگە فرتی ناوی ، له سەر خو خۆت به دیوه زمەهی مەرگ
 بسپیره، تۆ نه یهکهم ونه دوا کەسیت ئەمریت؟، مەترسه، هەر زیندوو ئەمری،
 رێچکەیان بەستوو و جیهانی مردووان سەدان هیندەیییره قەر بەلغترە.
 زۆر هیمن و بێ وورته پالی دابوو هوه ، پرتەو بۆلەهی نەمابوو ، ملی به لاشانی
 دا کەوتبوو ، لەوه ئەچوو، خەوی لی کەوتبێت، یان کەوتبێتە خەوه جاویدەکەوه

دابړان

له بارانه زورمکې پارمونه ، پهلېهکې ناشيرين کهوتبوه سهر ديوارى بهر ههيوانهکه يان . لهگهڼ دايکيا زور بيريان لهوه کردهوه چي لئ بکهن؟ ، نهوه بوو بههار گهچ کاريان کردهوه . بهلام سوودی نهبوو ، زوري نهبرد ههمان پهله وهک برينکي ناشيرين کهوتنهوه سهر ديوارمکه . لهگهڼ چونه دهرموه دا رووي به رووي نهم زامه . بيزه موه دا نهتهقيمهوه ، ههميشه لهبيرى نهوه دا بوو چي لئ بکات کچم ، ههرچيهکې لئ بکهيت کهکي نييه ، بوچي ديوارهکمت بهو . - پهلهيهوه ناوئ وپرايهوه ؟ پهلهي ديوارمکې وهک نهو رتوشه نههاته بهرچاو ، که جار جاره به روخساري دايکيهوه نهيدى . نهويست بلئ (دایه گيان نهم پهلهيه ، زامکي تره له دلم دا ، وهک تو لئ ي بئ باکي بامن چارهسريکي بکهم و کم نازارم بدات).

له سهر کارمکش ، زور جار باس باسي نهم پهلهيه بوو ، تهنيا (راز) بوو ، هاوبهشيى نهم خهمي نهکرد و پیکهوه به دواي چارهسريک دا نهگهړان ، دهرنجام برياريان دا ، ناوينهيهکې وای لهسهر دابنين ، بيشارينهوه . کيشهکه چارهسهر کراو ، لهبيرچووهوه ، لهو ساوه گريى بهختي (سيوه) کرايهوه ، کارمهنديکي هاوکاري خوي ، خواپيداويکي شار ، ههندهر انييهک هاتنه خوازبيني ، بهلام نهم ماني له شووکردن گرتبوو . وا (راز) يش شووي کرد و نهم ههر له جيى خويهتي . نهمرو پاشتيلانهي (راز) ه و لهگهڼ هاوکارهکانيدا نهچن بو لاي . ههر نهبي پروا ، گهرچي دايکي کهمي ناساغه ، هه رنهويست پروا ، گهرچيناموزاکهيله (پهترپيوت) هوه تلهفون نهکات ، ههر نهبي پروا . نهيزاني نهو نيوهرويه چون خهوت ، بيداربووهوه ، گهرماوي کرد ، لهفي کرد ، پوشاکهکانيله بهرکردو رتوشيکرد . زورپهلهي بوو ، تازووبگاته هاوه لهکاني و لهکات دا بگهنه لاي (راز) . خوي ناماده کردبوو ، پاش نهوهي تلهفونهکې نزيک دايکي خستهوه ، مالنواوي کردو فرتهي کرد دهرچيت !بوکوي ، بوکوي؟-

ناوري دايهوه ، دهنگهکه لهدنگي دايکي نههچوو ،
هاورئ ، بئ مالنواوي بو کوي نهروى . نهى نهو لهفانه لهسهرت -
ناکهيتهوه ؟

که لهئاوينهکې رواني ، دهستي کرد به پیکهين ، زور بوو وا لهدهوه ، وابه قوولي پئ
نهکهنيوو .

_ سووپاس

سووپاسی ناوی-

که باشتەر لهخۆی روانی ههپهسا، گهرچی رۆژی دهجار له ئاوینهکاندا سهیری خۆی ئەکات، (ماشواالله) لهخۆی ئەکات، بهلام سالانیکه وابهوردی له خۆی وردنهبۆتهوه ئاوساوی بهرچاوهکانی، چرچهکانی ئەم لاولای لووتی ههپهسانی. خهفت مهخۆ، هیشتا ماوته، ئەوه کاریگهری ماندووی و بی خهوییهکهی - ئەم دواپییه

ماندووی و بی خهوی چی؟ ئەمه ژهنگی خهم و تهمهنه-

تو خۆت خهم کری-

بۆچی؟-

دهبا تۆش لهکاروان دوا نهکهوی، چیت لهو دهسته خوشکانهت کهمه، یهک -

. یهک شووئهکهن

تاس بر دییهوه، ههرئهوهی کهم بوو خاتوو ئاوینهش، ئامۆزگاری بکات، به کهمی دهمارگیر بییهوه ووتی

توخوا بیبرهوه، بۆ ههمووشوو کردنیک شووه؟-

له دلی خۆیدا ووتی (لهوه ئەچی زۆر جیاوازی نهی، ئەوه نییه میسر بییهکان ئەلین سایهیی پیاو نهک سایهیی دیوار -، بهلام ئەوان بۆ خویان ووت، لهوه ئەچی کههکانیان لی تهوق بی).

بۆ بیبرمهوه، کورمهقۆزهکه ی لهگهڵ دایکی هات، کابرای پۆشتهو پرداخ -

که کوپهپییهکهی له دهرهوه راگرتبوو، یان ئامۆزا ههندهرانییهکهت، لهچیان کهم بوو یهک له یهک باشتەر بوون

کهوته بیر کردنهوه ئەو رۆژانهی هاتهوه یاد، که ئەم خوازیینی کهرانه، گهریان لی ئالاندبوو (راسته قۆز بوو، پۆشتهو پرداخ بوون، ئامۆزاکهشم ههندهرانی

نهچوونهلم، زۆر ههزار بوون، یهکه میان تهنیا روخساری ههبوو، لهناوهوه بۆش، خوا پێداوه کهش زۆر بهستهزمان تهنیا پارهی ههبوو. ئامۆزاش مانگه شهویکی لیل، نا کهسیان به کهکی من نهههاتن، خو خۆم لی تهوق نییه، ئەم جۆره شووانه بکهم. دهنای منیش ههزئهکهم شووبکهم، هاوڕیکانم لی کوپیتهوه، باسی زاویان بۆ بکهم، دیاری و جیازییهکهیان لهگهڵدا ههنگرم، تارای سیی پۆشم و ئەو خهکه بۆ خوشی من ئاههنگ بگێرن).

لهوه ئەچی لووتت بهرز بی، بۆیه تا ئیستا تهنیا بالی؟-

لووت بهرز ی نییه، خوایه چۆن تیی بگهیهنم؟ -

تکایه زۆر بهرز مهفره، من له خۆت زیاتر ئەتبینم، وا بووی به قهیرهو - بههاری جوانیت روو له خهزانه

فرميسك له چاوهكاني دا قهتيس مان ، زوري له خوي نهكرد قولي گريانهكهي
 نهگهرا نهوه ، مات بوو ورتهي لي نهههات، (راست نهكات ، خهريكه به سهر نهچم ،
 بهلام كي بي ليم تي بگات ، نا كس نههيهوي و نههتواني له رازهكانم بگات)،
 ناوينهكه ، كههستي كرد برينداری كردوه ، ويستي دلي بهينتهوه
 بهلام لهچاوي من دا ، له ههموو كچاني هم شاره جوانتري ، سهلاري ، -
 نهرم و نيان و به سوزي
 ناخوت گيل مهكه ، ههوليش مهده بهم ووتانه له خستهم بيهي ، خوم چاك -
 نهزانم ژهنگي خهم و تهمن ، دايرزاندووم
 مات بووهوه ، دووسي دلوپ فرميسك له پيلووهكانيهوه دزهيان كردو بهرهو خوار
 خلور بوونهوه (نهبي بو نهو رابوردوه بگريم، كهبهردهوام نهبوو ، ئيستا بووه
)، بهخهم و نهشكهنجهي گوليكي ژاكو
 باهر بكه بهراستمهوه نهوشي ناويت خوت ههراسان بكهي ، روژي بووه تو -
 شاشوخي هم شاره بوويت و نهبي ئيستا كه بير لهو ساتانه نهكهيتهوه شادي ، دهمت
 بهيهك دا نهيهتهوه
 دلهم بهچي شاد بي ، نهو خوشي و جوانيهي رابردو ، كهله ئيستاوا داهاتوودا -
 بهردهوام نيهي ، نهبي به ناخوشي و ناشيريني
 باشه كه نهوهنده بليمهتي ، هم لوشكه لوشكه لهچيهه؟-
 به ناوينهكهدا راما، نهوت له هاوري يهكي ورد نهيهتهوه ، دهميكه نهيديوه ، لهو ديو
 ناوينهكهوه نهنديشهي چوو به لايهكي تردا ، [بوخوم نهگريم ، بوللي نيژراوم ، بو
 نهو شاخه كوره نهگريم ، له بهر نافهريني پهرييهكاني نههيمهن، بوغزاندم و
 رويهكي خوشيم نهدايه ، ناي كهگيل بووم نهزاني پراويري خونهكانمه ، نهوانم
 كايلي گهنجينهكانمي بدهمه دهستي ، نهيتواني ژيانم پركات له خوشي و شادي ، زور
 نهوو نهمناسي ههستم نهكرد له خوم بهخوم نزيكتره ، له ناخما نهژي ، كهله گهليا
]بووم ههستم نهكردشاخيكم له پشته ، شاخيكم له گهلايه
 بو وا پيم دا نهبلهق بووي ، هاوري ليم زيز مهبهو زور دل گرانم بوت؟-
 نا له تو دلگران نيم ، بيرم له ژياني خوم نهكردوه؛ نهو ساتهي گهنج و لاو بووم -
 ، كه دهستم بو رانهكيشراو نهمامي حزم لهدلي لاوان دا نهرواند، شاخه كوريكم ناسي
 ، بهلام لهبهر قسهي هاوريكانم ، دلهم رهش كردو ، نهو عاشقه كلوله ، لهمن
كلولاتر، ماويهكي دوورو دريژ
 بوئي تهواو نهكرا ، دايه پرمهي گريانيكي به كول ، ناوينهكه هزي نهكرد ، نهو -
 رسته مرواري يهي بو بسري ، بهلام مهخابن. بهلي گرياو ناوينهكesh لهگهليا گريا ،
 زور گريا ، كههمن بووهوه ، به دووچاوي پر له پرسيارهوهو ، له ناوينه كه راما؛
 به هيواي عشقي منهوه ، نهژيا ، نهزاني بووم به ههموو بوون و خوشي و -
 سهراوهي تين و برستي . نهزاني نهمني كهوهك موم بومن نهوتيهوه . بهلام هم

دلە گیلەیی من ، باوهرم بهوه نهئەکرد ئەم بینی و برو بیانوی دەستە خوشکەکانیشم ،
کوژیان کردبووم، چەند هەولێ دا ، چەندی راسپارد کەلکی نەبوو
 دەستی کردەوه بەگریان، (ماسکارا) کە بوو بە دوو جۆگەیی رەش و لە سەر پێستی -
 پەمەیی روخساری دا هاتنە خوارەوه . هەرگریا، جۆگەکانیش هەر نەرۆشتن ،
 هەرئەگریا، گریا، ئەوەندە گریا، ئەوەندە فرمیسکی رشت، ئەتوت دوا جارەو ئیتر
 نەگریان و نەئەشکی پێ نامینی
 ئیستاش لە هەموو پیاویک دا ، لە هەموو شتێک دا بەدوای ئەو خوشەویستەدا وێڵم -
 ، کە روژیک بو ئافەرین کردنی هاوڕیکانم بێ ئومیدم کرد کوا ئەو شاخە کورە
 کوا ؟ دەنا هەبێ حەز بکات بەکچی پرچی سپی بهۆنیتەوه؟ یەكەم ناسینی ، ئەو لاوهی
 هاتەوه یاد زۆری نەبرد ، هەموو ناخ و بیرکردنەوهی داگیر کرد ، ئەو ساتانە هیندە
 ئیتمە بوو بووینە (دلی خوش بوو ، نەئەزانێ روژی دێ ، ببنە یادگاریبەکی تال
 دووانەیی گیانیی یەکتر، دووانەییکی سیامی ، تانیستاش هەست بە ترپەیی دلی ،
 بەشیرینی گەتەکانی ، بە ئەفسوونی قاقاکانی ، بە جادووی ووشەکانی ئەکەم، بەلام ناخ
 بەراستی تەزاندەت ، هەژاندەت ، نەئەزانێ ئەم - . (پەشیمانی چی لێ سەوز ئەبێ
 سیوه ، قەیرەو سەلارە ، ئاگریکی جاویدی لەناخ دایە . بەلام پرساریی کە تۆ بووت
 دەرکەوت، هیندەت خوش ئەوی ، بۆ هەولت نەدا ، زامەکان ساریژبکەیتەوه ، لێی
 نزیک بکەویتەوه)
 پاش چی ، پاش نەرۆبوون ، نەئەکرا ، ئەکرا، نازانم وازم لێ بێنە، هیچ نازانم؟-
 ئیتر هەرگیز باسی شووکردنت لاناكەم و نامۆژگاریم ئەوهیە ، نەچوو بەچی هەولێ -
 بەه ، مافی خۆتە ، بجهنگی ، عەشقهکەت بدۆزەرەوه ، هەول بەه ، زامەکان ساریژ
 بکەرەوه
 مات بوو ، هینمییهکی سەیر سەراپای داگرت(خۆزگە ، نەچووایە بچی ، خۆزگە ئەم
 جارە ئەم دییهوهوه ، ئەم زامانە ساریژ ئەبونەوه، ئای کە جارێ گیل بووم باوهر
 بکە هاوهریم ، گەرچی خوشم ئەوهم ناوی ، روژ بەروژ لەم دووری و دابرانەش دا ،
 خوشەویسترو خوشەویستر ئەبیت ، بەلام هەرچەند ئەکەم ، ئەم نالەو گریههیم لەوه پێ
 باشترە ، عەودالی بم و من بە دوایدا بگەریم و برینهکان ساریژ بکەمەوه ، خۆزگە
 هەلکەوتایە ، ریکەوتی برەخسایە لیکێ نزیک بکردینایەتەوه ، ئەوسا ئەترانی کە
 مەرگیش نەئەتوانی ئەم جارە لیکمان دابری، بەلام ناخ و خۆزگە بۆ کێ بەری
 (گرتوو، تا بۆ من بێنە بەر ، بێنەدی
 ئاوینەکە بە (سیوه) دا ئەبەلق بووبوو ، هەستی ئەکرد ، سیوه لەجاران جوانترە ، -
 خوشەویستەر ، بزەیهکی هێمن لەسەر لێوهکانی هەلنیشتوووه لەوهو بەر ئەم بزەیهی لەو
 روخسارە غەمگینەدا نەئەدی
 ناوی خوای لێ بێنە و جێ پێی ئازیزەکەت هەلگرە-

سپۆه هەر له بیر کردنەوه دا بوو ، ورتەى نەئەکرد لەوه ئەچوو ، بیر له شتتیکى شیرین
بکاتەوه

هیچ شەرمى ناوئى ، بەلکو ئەم عەشقه مل ملانىئى ئەوئى ، مادەم هیشتا گیرۆدەى -
ئەم پەتایەى ، هەول بەدە کەهە تەوانەکەى بدۆزیتەوه ، بەقسەم بکە هەول بەدە ، ئەگەیتە ،
ئەوهى ئەتەوئى

بزهیکى پان دەم و چاوى رۆشنتر کردەوه ، هەردووچاوى بە تەواوەتى کرایەوه ،
بەدەم قریوەبەکەوه ، پەلامارى ئاوینەکەى دا ، تۆپەلە ماچیکى کردو وتى
دُنیا بە ، هاوړئى دلسۆزم ، بەقسەت ئەکەم ، سووپاس ئازیز-

پیم ووتى سووپاسى ناوئى-

...../۲/۱/۲۳

که دل ئەبیتە فرمیسکی شادی

ئىوارەيەكى ناوەندى بەھار بوو ، ئاسمان سامال و شين و فراوان بوو . تاڤە پەلە ھەمۆرئىكىشت بۆ نە ئەدۆزرايەو . جريوھى پاسارى و ئاوازي شنه با و ورشەي گەلای درمختەكان خۆشترين ئاوازي ئۆركىستراي سروسشتيان پىك ھىنا بوو ، ئەزمەر سەوزو شين، گۆيژە شين و وەنەوشەيى ، پيرەمەگرون وەنەوشەيى و بلىند و سەركەش بوو ، سەرى لە نيوەى ئاسمان دا بوو . ئاسمان سامال و شين و فراوان ، لە دەريايەكى شين و فراوان و بى جۆلە ئەچوو ، بەلام دەريا ھەردەم بە شەپۆلەو رازەكانى لە كەف و كۆل دان. لە كاتى ھىمنيش دا سەر روو كەمى گۆپكەي شەپۆلى بچوك بچوك دەرئەكات . ئىوارەيەكى سەردەرياي ھاتەو ياد لەبەلمەكەدا سەرنجى زەردە پەريان ئەدا، خۆرەكە ستونىكى ئاگرينى خوارو خىچى لە سەر رووى ئاوى شەپۆلاوى دەريا شينەكە دروست كەردبوو . كەفى كەنارو قەراغ بەلمەكانى نارنجى كەردبوو . چاوى برى يە چاوەكانى ، دەرياي شين و فراوانى لە بىرنەماو كەوتە مەلەى ناو دەرياي ھەنگوينى چاوەكانى

[سەيركە ، زەردەپەرى سەر دەريا چەند جوانە ؟] -

: ئەيوست بلى ، بەلام لە بەردەستە خوشكەكانى لە دلى خۆى دا ووتى

بەلى جوانە ، ئىجگار جوانە . بەلام ناكات بە بريسكانەوھى دەرياي ھەنگوينى چاوەكانت [-

بە گۆيى دا چرپاند؛

[چاوەكانت دوو دەرياي بى بنن]-

: بە خەندەيەكى منالانەو نازەو ووتى

[وانەلى ؟]-

(ھىچ شتى نيبە ، ھىندەي چاوە لە دەريا بچى ، چاوە ھەندى جار وەك دەريا ھىمنەو ھەندى جار بەشەپۆل و ھەژاوە)

واى ئەزانى خەون ئەبينى ، ئەي يەكى لە خەونە سەوزەكانى ئەو نەبوو ، لە گەلى دا دابنیشى و لە نزيكەوھە لە تابلوى رووبەژن و بالاي ورد بىتەو ،

ئەمۇ تابلۇيە پەلەكە زېرىنەي پاش بارانى بەھارى ئەخستە بېرەمۇ. ھەزى ئەكرد سۈرى چەرخى
گەر دوون لەمۇ ساتەدا لەگەر بوەستى...

[شەمۇ بەھارى لادى...]-

زۆر خۆشە ، ئەستىرە ئەجرىونىن ، بەدەم لايلايەي شىنەباوہ ، خەمۇ ئەئباتەمۇ ، ئەكەمىتە ئەستىرە
ژماردن

بەدوای ئەستىرەكەت دا گەر اوۋى؟

زۆر بەدوایا گەر ام ، كام ئەستىرەي گەش بووايە ، ئەم ووت ئەمەيە ، پاشان لە زەمۇ دۆزىمەمۇ

نەرمە بايەك ورشەمۇ خەشەي خەستبووہ گەلای درمختە حوچەكانەمۇ ، چەند پاساربيەك
ئەيان جريواند . خۆرى دەم نىشتن كورەي رۆژئاوای سوور كوردبوو . مائىئاوایی لە زەمۇ ئەكرد تا
دېتەمۇەي كازىوہيەكى ترز

[مائىئاوایی ، دلم ئەگوشى]-

[بى مائىئاوایی ، بېرۆيىن ؟] -

خۆرنىشت ، وردە وردە تارىكى وەكو پەچەيەكى مەزن ، ھەممو كوچەمۇ سىلەيەكى داپوشى
، ئەزمەر و گۆيژە و پېرەمەگرون بە بلندى و سەرکەشى لە تارىكييەكەدا ديار نەمان ، بەلام
ھەرکە ئەستىرەكان كەوتتە جريوہ ، گەش بونەمۇ ، پېرەمەگرون ، دەرکەوتەمۇ ، چەند
ئەستىرەيەك بە پراسەرى يەمۇ بوون ، ئەمۇش شەونخونى بەديار شارەكەمۇ ئەكيشا . كە لەسەربان
لە سەر پشت پال كەوت ، چاوى پرى يە ئاسمان ، كەوتە ئەستىرە ژماردن ، باسى بەھارو دەريا و
. نازىزى بۇ ئەكردن ، بەلام لە جياتى ئەمۇەي ئەستىرەكان بکاتە خەمۇ ، خەمۇ لى كەوت

سلىمانى ۱۹۸۳-۶-۲

کاتی ژوان ئەکری به دیاری

هیدی هیدی به تهنیا ، توله ری کهی گرتبووه بهر ، کهنمه‌ی بارانهکه نهی دا له رووی ،
تزوویهکی به لهشی دا ئەهینا و پیلوهکانی پی لیک ئەنا ، هیمنی و شادی دهم و چاویان لیب
کردبوو :

[نازانم بو هینده دلّم به باران ئەکریتهوه؟]

به چمکی پریاسکه پیچراوهکهی بن ههنگلی دهم و چاوی سپری و سه‌ریکی بلنډ کردهوه و له بهرزی
روانی .

باران و یادگار هکانم ئالوده‌ی یهکن ، روژیکی باران بوو لاوهم ناسی ، ئای لاوه گیان وا نه‌مردم به [
دیدارت شاد ئەبمهوه] .

هه‌ناسه‌یهکی وه‌ک هه‌نسکی پاش گریانی هه‌لکیشا ، بارانهکه نه‌رمه ئاورشینیکی زه‌وی یه‌که‌ی
کردبوو ، دلۆپی بارانهکه خویان ئەمالی به زه‌وی یه‌که‌دا و که‌می توزیان هه‌لئه‌ستاندو له ئامیزی
والای خاکه‌که‌دا ژیر ئەبوونه‌وه

[له روژیکی باران دا بوو ، له‌لانه‌یان ته‌راندی]

کرژی یه‌ک دهم و چاوی داگرت ، چرچی که‌وته نیوان برۆکانی یه‌وه . دامینی کراسه شوهره‌که‌ی
هه‌لکرد ، به پاریزه‌وه پی‌ی به سه‌ر جوگله‌که‌دا هه‌ل ئەهینا

کانکیشکه‌ری دیمه‌نی — داره‌گه‌وره — سه‌رنجی راکیشا

نیگایه‌کی به چه‌ندان داوی نه‌ببیراوه‌وه به‌و گوزهره‌وه به‌سترابوون . چه‌ند هه‌نگاوێکی مابوو بگاته
لای — داره‌گه‌وره — لاویکی جل و به‌رگ خاکی له پالداره‌که‌وه ئاشکرا بوو ، به‌پیری یه‌وه هات ، بی
ورته ده‌ستیان خسته ناو ده‌ستی یه‌ک . چاوه‌به‌له‌که‌کانی بری یه‌ چاوه‌ره‌شه‌کانی — لاوه — ، پالی دا به

داره‌که‌وه ، دایه پر مه‌ی گریانیکی به‌ کوئل ، لاوه شانی گرت و به‌ خو‌یه‌وه نوساند ؛

[سێوه‌گیان] -

به‌هه‌نسکی گریانوه ، به‌ده‌نگیکی به‌سۆزه‌وه وه‌لامی دایه‌وه ،

[به‌ره‌ی دلّه‌که‌م لاوه] -

شانۆکه تاريك و ديمه‌نه‌كان ته‌ماوى بوون ، گهر ده‌لول به گفه‌گف مي‌رده‌زمه‌كاني گهيانده جي ،
ديوه‌زمه‌كان پياده بوون و بهو ده‌ورو به‌ردها بلاوبونهوه ، خويان مه‌لاس دا ، كه‌لبه‌يان بو ديمه‌نه‌كه
. تيژ نه‌كردهوه .

شانۆكه بووه راوگهي كهوان ، مۆته‌كه زه‌رده‌مو‌الاوي يه‌كه به پاريزه‌وه له داره‌گه‌وره نزيك
بووه‌وه ، چنډ مي‌رده‌زمه‌ي دواكهوتن، چرنوكيان لي رووت كرد ههور گرماندي
[كهوي ياخي ده‌سته‌مۆبه، نه‌بي، ههوره بروسكه‌ت نه‌كهينه ديارى]-.

هوشيار بووه‌وه ، هس چهند نه‌يزاني كار له‌كار ترازوه ، كه‌لبه مي‌رده‌زمان چپه‌ره له‌گشت لاره
. به‌لام وه‌ك ئاسكي سل كس ، ده‌ستي دايه بالي [سيوه] پشت له ئاوايي و روو له هه‌ردهو چول
دايان له شه‌قه‌ي بال . ديوه‌زمه‌ي زه‌رده‌مو‌اله به‌شان توره بوو ، خوي نه‌خواردوه ، جامي قيني
رژان به سه‌ريان دا ، ههور گرماندي؛

[نه‌يلن بي ديارى قوتارين ، بروسكه‌يان بكه‌نه ديارى]-.

شريكه‌ي ههوره بروسكه ، چزه‌ي له‌گيانيان هه‌لساند. گهرمي يه‌كه‌ي لاشه‌ي سار دكر دنه‌وه ، نمه
نمي بارانه‌كه ره‌نگي جي بروسكه‌كه‌ي نه‌شته‌وه ، خوناوه‌كه‌ي تينوئي خاكه‌كه‌ي كزر نه‌كرده‌وه ،
ئهو گريانه سه‌بوري نه‌دا به دلي توئ توئى -داره‌گه‌وره- لهو ساته‌وه ده‌نگي خر مه‌ي باران ئهو
سه‌ر گروشته‌يه نه‌گير يته‌وه ، به‌لام ته‌نيا كه‌وياران گوئى شانازى بو شل نه‌كه‌ن

فرمیسکی رازی دهریا

دهریا که، و هکو ساوا له کهر ویشکه خهودا بوو . سهر پرووی ئاوه شینه- کهی تارایهکی ئاوریشمینی شینی کالی ئهواند، له کهنارهوه هیدی هیدی ئهلهنجاو شهپولی ئهدا بهرووی کهنارهکان داو به چهغهنگی یهوه به سهریهک دا ئهشکانهوه . خور بالایهک له سهر ئاسوی . روژئاواوه بهرز بوو ، ئاوریشمه شینهکهی ئهدهوشانهوه

لیرهوه لهوی چهند پاپوریک جوان و رازاوه رهگیان له ئاوهکهدا داکوتابوو . بهلام بی جولوه ژیان له کیلی گوری بلند بلند نهچوون . چهند بهلهمیگ وهک چهند بنته توزیکی ناو دهفریک مهرهکهبی ئاسمانی له جولهدا بوون بهو بچوکی و نرمی یهش پر له ژیان و چلاکی بوون ، ههندیکیان له سهرخو ئاوهکهیان ئهشیا ، ئهوانی تر به گورسکی دهریاکهیان نهکیلا و کهفیکی ئالونی یان له قهراغ بهله مهکان دا دروست نهکرد . دهستیان خستبووه ناو ئاوهکهوه ، کهف بگرن . کهفهکه تا ماوهیهکی کهم له سهر لهپی دهست و پهنجهیان ئهمایهوه وهکو دلویه روژ ئهبریسکانهوه ، ورده ورده ئهتوانهوه به قامکهکانیان دا نهچورایهوه ناو دهریاکه . نهرمه بایهک تیکهل به زهردهخنهکهیان نهبوو ، تابلویهکی بههاری ئهواند

ئهو دلویانهی بهر تیشکی چاوت نهکهون ، لهگهل همموو باران بارینیک دا ، باسی توم بو - [ئهگیرهوه

[فرمیسکی دهریا ، شادی هینه]-

[ههوالی تو شادی هینه]-

بزهیهکی گهش دهم و چاوه سپی یهکهی روژن کردهوه بهفری مانگهشهوی کویستانی بیر مرؤف نهختهوه . بهلهمهکه چهند کهوانیهکی فراوانی لهئاوهکهدا کیشا ، له پنتیکی کهنارهکهدا له شوین قهیاغهکهدا هینم بووه ، گفهو قیرهی ماتورهکه نهما

شهپولی وردی کهنارهکه ، بهلهمهکهیان وهکو بیشکهی ساوا رائهژنا گولنهندام پینش کهوت دهستی به کولکهکهانهوه نهگرت تا خوی له رازهنیهکه بیاریزی . ههنگاوی نایه سهر پیشکوی بهلهمهکه ، شهپولهکان بهلهمهکهیان ئهلهراندوه ، خریک بوو لهتریک بدات ، دهستی لهکهنارهکهوه دریز بوو ،

[دهستت بیله ، بانهکهوی]-

دهستیکي زبرو چلکن و نینۆک دریژ ، دهستی ناسک و نهرم و سپی و قامکه شوشهیی یهکانی
گولئەندامی گرتە دەست

لاونیک بوو [۳۲] سال، دەم و چاو و لوتە قوتەکهی دیز ، سەرلووتی سوورو هەتاو بردهله . چاوه
رەشەکانی دوو ئەستیلکی پر له خەم و رازوژوان بوون ، گەر چی برژانگەکانی بزراکو و چلک
گرتوو بوو، پەرژینی دوچاوگی گەش و بریسکاوه بوون. بلا بەرزو لاواز ، قزە دریژو
نەرمەکهی بزو بزراکو بوو. ریش هاتوو، سمیل و ریش و لاجانگی تیکهڵ بوو بوون. جل و
بەرگی ریشال ریشال و له چلکا بۆر بوو. پێسته هەتاو بردهلهکهی له قەلبهیی جلەکانی یهوه سره
تاتکی یان ئەکرد

بەدەنگی نهرمی قورگنکی گریاوهوه ووتی

[هەزاران دلی بیابان ، بەھیوای بارانیکه]-

بەدوو چاوی پر له فرمیسکی قهتیسەوه چاوی تی برین

[بەهارو دهریاو رازی مروّف ئالودەن]-

-ئەم بە دلئیکی گوشراو و دەستیکي لەرزۆکهوه، دەستی دریژ کرد بۆ تەوقەکردن

[چۆنی کاکه؟]-

[وہک ئەمبین، ئالودە ی چلک و یادگاری پرسوی و جەنجالی ئەمبەندەرەم]-

[خوابکا باش بی]-

دەرپرینی دەم و چاوی گۆرا ، چاوهکانی گەشانەوه ، بزەیهکی هەلبزراکو کەوتە سەر لئوی که
-نیوہی بە سمیلی داپۆشراوو

هەر ئەگەر پتەوه ، هە ئەوەندە ئەبینی ، ئیوارەیهک وەک بوکی دەریا، لەناخی دەرپاکەو، بەدەم]-
[. لەنجەیی شەپۆلەکانی یهوه ، گەر ایهوه، سەری هەلدا منیش دەستی بۆ دریژ ئەکەم ..

دایه قاقای پینکەنین ، لەپر گۆری بە پرمەیی گریانیکي بە کول

[با بەجیی بەیلین، تازیاتر نەهەژاوه]-

[مائلناوا]-

لەسەر خۆ بەجییان هینشت، بەلام هەر ئاوریان لی ئەدایهوه . نالە و گریهیی لەو دوورەشەوه
ئەبیسترا. زۆری نەبرد بی دەنگ بوو ، دیار بوو بەلەمیکي تر گەیشته کەنار ، خۆی بەسەر
پێشکۆکهی دا چەماندەوه ، دەستی راگرت بۆ پەرپینەوهی کیزیکي تر

[! لەوه ئەجیی خەویکی قول تیکي دابی]-

[ئەمەش يەككە لەو رازانەى دەريا ، كەتتو ھەميشە باسى ئەكەى]-

-چاوى بربىيە دەرياي ھەنگويناى پرلەرازى چاومكانى ، بزمەكيان گۆرپىيەو

[.پاش دووسال، نازارى دوورى و چاومروانى تالى خوشەويستى يەكى قول..]-

[بەھزار سالچوو]-

.تینوارینىكى لە يەكگەشتن لەيەك روانين

لەسەرەتاي ھاوسەربىيانەو ھاتن بۆ ئەم شارە ، پاش چەند رۆژىكى پرلەتاسە كوشتن ، [-
ئىوارەيەكيان ، كەدەريا ھەژابوو ، شەپۆلەكانى وەكو خەنجەر لەكىلانى قولايىيەو دەرنەھيناو ئەيمالى
بەقەرەغى پاپۆرو كەنارو بەلمەكان دا... دەرياي ھەژاو ئافرەتتىكى سەرەرۆيە . دولبەرەكەى
پىلەمەدائەگرى كەبچنە ناو دەرياو ، ئەچن ، شەپۆلەكان بەلمەكەيان ئەكاتە لانكى منالئىكى
[گرينۆك . گەردەلوول و شەپۆل و ھەلبەزو دابەز ناچارىان ئەكاتبگەرپىنەو كەنار

گەشتنە لاي قەرمبالغى لاي ماشينەكان ، سەرکەوتن

[!ئى دوايى؟]-

لەكاتى سەرکەوتن و پەرىنەو ھادا ، دولبەر لەترىك ئەداو ئەخزى و ئەخلىسكىتە ناو ئاوەكەو ، [-
شەپۆلە ھەژاوەكان ھەلى ئەگرن و دوورى ئەخەنەو -[مەلە نازانى ، مەلە نازانم] خۆى ھەل ئەداتە
ئاوەكەو ، شەپۆلەكان ئەميش ھەل ئەگرن ، وەك دوو چۆلەكەى بريندار ئەكەونە لنگە فرتى و بالە
[فرتى ، تا خەلكەكە فرىيان ئەكەون

ماشينەكە و ھستا ، يەك يەك دابەزىن ، يە يەك و دوو دوو بلاوھيان لىکرد

تا خەلكەكە فرىيان ئەكەون ، شەپۆلى دولبەر ئەكا بەقوتاو ئىتر كەس نايىينىنەو ، كابرا نزيكتر [-
[ئەبى ، فرىاي ئەكەون و نايەلن بمرى و ئەژى

:چرچىيەك كەوتە نيوان برۆكانىيەو ، ھەناسەيەكى قولى ھەل كيشا

[ژيا ، بۆ چەرمەسەريو ژان و سوگوارپىنەم ژيانەى]-

لەو كاتەو ، سالى زياترە لىرە ماوتەو ، بەرۆژ ئەم كوچە و كوچە ئەكا ، ئىوارە ھات ئەو [-
[شوپىنەى كەنار ئەگرى ، بەئومىدى گەرانەو

[دلى بىبابانى بەتەماى بارانىكە]-

خۆرى دەم زەردە پەر ، كورەى خۆرنشيني سوورکردبوو ھو ، شەنبايەك تىكەل بەخشەو خرتە
و ورشەى گەلای دارە حوچەكان و جريوہى پاسارىيەكان بووبو ، ئاوازيكى خەمبارى پىك
.ھىنابوو ئاوازي مألناوايى و لىك دابران بوو...

سلىمانى ۱۹۸۳/۶/۴

پهنگوینیش بال ئەگرئ

. زۆر نەبوو گوندی قەدپالەکە لەکەرویشکە خەو بیدار بووبۆو

خانوو گلینە نزمەکان سیبەرکی کورت و دارتوو بەرزو شۆرەبی گوی ئاوکە سیبەرکی درێژیان بەرەو خۆرنشین دروست کردبوو . قیرەیی بۆق و ورشەیی گەلاو شەنەیی نەرمە باو خورەیی ئاوی ناو بەردەلانەکان و گەرمی گەفت و گۆیان ئاوازیکی دلرفینی شادی هینی پێک :هینابوو ، تابلۆی سەوزەبارو ژوانگەیی رازاندبوونەو

[نیازت رویشتنە، گریانم دئ]-

کۆلمەکانی وەک خۆری هەیفی جۆدەرەو ئەدرەوشانەو، فرمیسکیکی رۆن و قەتیس گۆشەیی چاوی گرتبوو ، بەدەم ئاخاوتنەو لێوی ئەلمەزی

[دلم ناھینئ، زۆرم پێ ناچئ ، لەزەردەپەردا ئەگەمەوجئ]-

خۆربالایەک لەسەرکەلەو بەرزبوو ، ئاونگی سەر شلکەگیای ناومەزراو سەرگەلای داربەرەو هەنارو قۆخ و هەلۆژەو هەنجیرو دارەبەن وکەپری مێوکان ئەدرەوشایەو . مەزراکە لەکالایەکی سەوزی مەزن ئەچوو کەبەپولەکەو مرواری رازابیتەو

تالەپنچەکەدا وون بوو ، سەوزە – بەفەقیانەیی کراسە سەوزەکەیمالناوایی لئ کرد . ئەمیش هەر ئاوری لە جئ ژوان ئەدایەو . صئیی لەدووی نەئەهات، قسەکانی سەوزەیی لە گۆئدا [بەزرنگایەو]نیازت رویشتنە، گریانم دئ..

بزمیەک کەوتە سەر لێوی ، دەم و چاوە درێژکۆلەکەیی رۆشن کردەو [کەگەرەمەو شادی ئەخەمە [دلی سەوزە، زەماوەندو هەرا ئەکەوتە گوندەو...]

بەپەلە هەنگاوی بەسەر رینگە بەردەبازەکەدا ئەناو جارجارە ئیستیکئ بۆ ئەکرد ئاوری ئەدایەو لە پال توترکئیک دا ئەوەستاو چنگی پرتوترک ئەکردو یەک یەک و دوو دوو ئەخستە [دەمیەو] هەرچەندە شیرینی ، ناگەیی بەشیرینی سەوزە

سەوزە هەموو بوونی داگرتبوو، خۆشەویستی ئەوزیدەکەیی بەناخیدا رۆچوو بوو، لە هەموو شانەییەکی لەشیدا رەگی داگرتابوو . ئەودلەیی بتوانئ بەراستی و دروستی مرقۆئیکئ خۆش بوئ ، ئەو خاک و ئاوو هەواپەشی خۆش ئەوئ کە شێوہیی لە نازیزی چواندووو تینداگۆش بوو

بەم رەوت و بیرکردنەوانەو خۆی کرد بەشاردا ، زۆرگیر نەبوو ، پاش نیوەرۆییەکی زوو بەپریاسکەییەکەو بەرەو دئکەیان بووہو . دەم و چاوی شادی و خۆشی ئەپەخشان . دەروونی لیب بوو بەپەرۆشی و گەرمی لاوی ، هەموو لەشی بوو بوو ، بیرکردنەو ، بیرکردنەویەکی شیرین لەسەوزەو زیدەکەیی

رینگاکه چۆل بوو ، چۆلەكە بەكوژت تیا بەدی نەئەكرد ، ئارەق لەسەرپای لەشی ئەچۆرایەوه....
 تائەهات ھەنگاوەكانی پانتر ئەكرد ، گەرواش بڕوا ئیوارمیهکی درەنگ ئەگاتەوه جی.... جار جارە
 ئەمەستاو دەست و پێ و دەم و چاوی لەناوی گۆی رینگاکەدا فینك ئەكردەوه تائەهات پەلەترو
 بەپەرۆشتر ئەبوو . كەلەملەیی دووم چوو بەو دیودا خۆربالایەك لەسەر ئاسۆوہ بڵند بوو . چەند
 پەلەمیهکی بۆرو رەش بەری ئاسمانیان گرتیوو . ھەنگاوەكانی خیرا كرد ، سێ ھەنگاوی ئەكرد
 بەمیهکی ، گەیشتە ملەیی سێ ھەم كەبەسەر گوندەكەیی دا ئەروانی ، ئیوارەكە درەنگ بوو ،
 ناگرەكان ئاشكراتر ئەبوون، لەبەر خۆیەوه ووتی

[وادیارە دیکەمان ئەم سأل دوو جار نەروۆز ئەكاتەوه؟]-

ھەنگاوەكانی خیراتر كرد، كەوتەپەلە، گەر مێیەك دەم و چاوی داگرت. ھەموو ھیزی دایە چاو
 .ولاقەكانی تا باشتر لە چاوكی ناگرەكان بگاو زووتر بە گوندەكە بگات

تۆ بلیی رینگاکەم لئ ھەلە نەبوئی ، كەیی ریی لای ئیمە وا پرووتەلەییە. ئەگەر لیم نەگۆراوہ،]-
 كوا دار ھەنارو سیوو كەپری مێوو شوڕەبییەكان، كوا توترك و دەوئەكان، ئەیی كوا داربەر ووہ
 ئازیزەكەیی رازگری ژوانەكانمان]. داربەر ووہكە بوو بووہ كۆتەر مێیەكی نیوہ سوتاو، جۆگەئاوہكان
 لیل و شەوہكەیی ئیجگار خامۆش بوو ، جار جارە قیرەیی بۆقی ، قریشكەیی بآندەمیهك گۆی ھیمنی و
 خامۆشییەكەیی ئەشلەقاند

وہكو لەبانێكی بەربدەنەوہ ھەپەسابوو ، نەبئەزانی چی بكات ؟. سەیری كۆی بكات ، بەكام
 لادا بڕوا، ھاوارێكی لئ ھەستا ، تەنیا دەنگ دانەوہی ھاوارەكەیی خۆی بیستەوہ ، گشت لایەك
 خامۆش بوو ، ئەتووت خۆیی مردووی كراوہ بەسەردا . زۆری نەبەرد خۆی لەناوكەلاوہكان دا
 ببینی، خۆیدا بەسەر كەلاوہمیهك دا ، دایە گرمەیی پرمەیی گریانێكی بەكۆل.... زاخاوی خامۆشی و
 پەستی شەوہكەیی ئەدایەوہ ، ئەوكاتانەیی ھاتەوہ یاد بەبیینینی گولالە و خەرتەلەو چاوبازەلەیی
 دركاویش چاویان ئەبەریسكانەوہ. خۆشییەكی منالانە پرووی رۆشن ئەكردەوہ . دركی گول و
 چاوبازەلە و توترك كەندنیش جۆرە خۆشییەكیان ھەبوو . وەكو مەل سەوزایی و مەزرای
 بئ پاییان ئەدایەپتوہ. كام مێرگ دلگیرو كام ژیر درمخت سنیبەرتربووايە، كەمئ لئ
 ئەگەرسانەوہ ، جار جارە نوچە خەونیکیان ئەداو پاش ئەوہ وەك بآلیان لئ روابئ بەلەش سوکییەوہ
 ئەكەوتنە چینی گولالەو چینیوہی پۆلكەو ھیلەكە شەیتانولكەو ھەلكەندنی قنگر و راوہدونانی
 مارمیلەكەیی وشت و وریاو بآندەیی چوست و چالاک و سەربەست پەپولەیان راو ئەناو دآلیان
 نەئەهات دەستی بۆ بیمن نەوہك ئەو تابلۆ نەخشینیەیی بآلی رەنگاو رەنگیان بشیوینن . چۆن دآلیان
 بئ ئەو ھەموو رازاوییی و دەست نەخشینییە بشیوینن . ئەبئ ئەوہ چ درندەمیهك بئ بتوانئ بیان
 شیوینئ و لە چاو و ھەستی مرۆقی یاساغ بكات . وا ئیستاش ھاتۆتەوہ سەر ھەواری خالی و
 ویران . گوندەكەیی كە بیانی بزەیی لەگەل خۆری بیان دا ئەگۆرییەوہ . بووہ بە چەند تەپۆلكە
 خۆل و گل و خڕكە بەرد و گوئیسوانەیی دارووخواو ... دایەوہ پرمەیی گریان مستی ئەدا
 بەزموییەكەداو سەری ئەدا بەكەلاوہكەدا . ئاوری لەلای ژووو دایەوہ لە جیاتی مزگوتەكە چەند
 پارچە دارو شسشێكی دی لەسەر زەوییەكە بە نیو گل و خۆل و بەردەكات پەرش و
 بلاووبوونەوہ . بەناوكەلاوہكان داگەرا ، پەلەمیهكی گەورە خوینی دی ، لئ نزیك بووہوہ .
 مێشكێكی پزاو بوو لەگەل ھەندئ قژە سەری ئافرەت و پەرویی سەوزدا بە دیوارە دارووخواوہكەوہ

بووبوون به چلم . مئشكىلا پژاوى سەوزە بوو . ناسىيەو ، كەوت بەسەر زەوبىيەكەدا . چرنوكى لە زەوبىيەكە توند كرد . بەدەم قولپەي گريانىكى بەكۆلەو كەوتە لىستەوئەي پەلە خوین و قژە سەرەكە .

[. زۆر ئەشيا ، ژيانمان جوان و ساكارو خوش بووايه]-.

دەنگى نالەو گريانى لە شاخەكان دا ئەدرايەو و ئەهاتەو گويى خوئى ، شەو كە هنجگار خامۆش بوو ، شەو خامۆشەكانى منالى بىر كەوتەو ، باپىرەي ئەبوت

هەموو دارو بەردىكى ئەم گوند و گوزەرە ئەمان ناسن و ئەيان ناسين . كام بەردە هەل [-
ئەدەيتەو يادگارئى ، نەينى يەكى لە ژيردايه . ئەمە زەوى نىيە ئيسك و پروسكى باوك و
]. باپيرانمانە . ئەمە بەرد نىيە ، كەشەي سەرى نەژادمانە . ئەمە ئاو نىيە ئەسرىنى ناكامى ئەوانە

كەوتەو لىستەوئەي زەوبىيەكە ، سەرى بۆند ئەكردەو ، لەوپەرەو خوئى ئەخستەو ئامىزى و آلای
خاكەكە . ئەيلىستەو ماچى ئەكرد : وەك سەوزەو خيزان و برادەرانى ماچ بكات . سەرى بۆند
ئەكردەو ، چاوى برىيە كەلاوەكان تواناي بىر كەوتەو سست بووبو . نەينەتوانى بىر لە
هېچ بكاتەو . دلو سەرى وەكو دئ كە چۆل و ويران و خامۆش بوو . نەينەتوانى چۆننىيەتى
كارەساتەكە لىك بداتەو . بەلام هەموو شتئ كۆتايى خوئى هەيە . كەشەو لە ئامىزى گرت ، بەدەم
لاواندەوئەي شەباو ، تواناي بىر كەوتەو گەرايەو ، زانى كار لەكارترازاوه ، گريان و
كروزانەوئەي دادى نادات . كەوتە بىر كەوتەو لەژيانىكى نوئ . جۆرەژيانىك پئى رانەهاتبوو ،
لەو بەر بەرگەي ئەوئەشى نەئەگرت كەبىرى لئ بكاتەو . لەسەر لاپالى كەلاوئەيك دانىشت ،
بوو پارچەيەك لەشەو خامۆشەكە ، هەيمەن و بئى ورتە بىرى ئەكردەو . درەختە رووتە-بىراوەكان
لەورشە كەوتبوون ، خورەي كاريزو جۆگەلەكان نەئەهات ، ئاوازي شەبا تۆرابوو ، چاوى برىيە
پئيش خوئى واديار بوو لەسەر كەلاوەكانەو لەوديو لوتكەي شاخە شىنەكەي نەروانى . ئەو سەر
گروشتەيەي هاتەو ياد كەچۆن كۆرە بچكۆل بوو هەلئو داي لە شەقەي بآل و زۆرى نەبەرد
. لەتۆلەي كەوئەكەيدا هەردوو چاوى مام رئوى هەل كۆلى

۲۱/۳/۱۹۸۵

دارتوهکه و رازهکانی

قامکه ئهستوره زبرو رهش هه‌لگه‌راوه‌کانی له پشتهی سه‌رییهوه له‌یه‌ک ئالاندبوو ، له پال خاکه‌نازه قوراوییه‌کهوه ، پالی دابوو به دارتوو‌کهوه ، مهستی سنییه‌ری چری درمخته‌که‌بوو ، چاوی برییهوه کیلگه سهوزه به‌رینه‌که‌ی به‌رده‌می ، وه‌ک له شتیکی دیاری کراو بروانی ، چاوی له دوورییه‌که :- ئه‌بله‌ق کرد ، سه‌ریکی بلند کرده‌وو له‌به‌رخویهوه ووتی

[مالی باوکت ئاوبی دارتوو! تو نه‌بوویتایه ئیستا ئه‌و خۆره‌تاوه ئه‌یسوتانین]-

کلاو و مشکیه چلکنه‌که‌ی داگرت و پاش ئه‌وه‌ی گرمۆله‌ی کردن ، کردیه سه‌رین و لئی دریز بوو ، له نیوان گه‌لاو لق و پۆپه‌کانی داره‌کهوه له دوورییه‌کی به‌رز راما

پیشه‌نگ یادت به‌خیر ، چهند دلت به‌و نه‌مامه خۆش بوو که ئه‌مرو بووه به‌م دارتوو ، ((-کاتی ویستمان له رۆخاکه ئاوی بده‌ین ، وه‌کو پیاو هاتیه پیشه‌وه

بابه ، شه‌رمه تا پیشه‌نگ توانای هه‌بی ، ئاوی رۆخانه‌ی بکه‌ینه سه‌ر-

رۆله ، مه‌به‌ستت چییه؟ -

ئاوی له کاریه‌که‌ی به‌ر مالانه‌وه بو ئه‌کیشم -

چۆن پیت ئه‌کری ، من خۆم ئه‌ناسم -

((بو پیکران پیم ئه‌کری ، گه‌ر ماندوش ئه‌یم ، رۆژی دی ، له سنییه‌که‌یدا ئه‌حه‌ویمه‌وه -

بوونه‌وه نه‌ختی خۆی گرمۆله کرد ، کهوته سه‌ر ته‌نیشته ، تینوارینه‌کانی پتر قول

وه‌کو ئیستا بی له‌به‌ر چاومه ، پیشه‌نگ چوه سه‌ر کاریه‌که وه‌کو رۆژان ناو بکیشی ، ((نه‌گه‌راپه‌وه ، هه‌ر که‌له‌م دارتوو ئه‌روانم ، یادی ئه‌وم ئه‌ژیته‌وه ، کئی ئه‌لی خوینی پیشه‌نگ ئالوده‌ی ره‌گه‌کانی نه‌بووه ؟ له‌وه ئه‌ترسام ئه‌م نه‌مامه‌ش ووشک بی ، به‌لام نا ، ئه‌بوايه نه‌ترسامایه ، نه‌مامی پیشه‌نگ ئاوی بو کیشابی و به ئاوی رۆخانه ئاوه‌رابی چۆن خۆی ناگری و چۆن بنج . ((رۆناچوینی ، گه‌ر درمخت ناوی ئه‌بوو ، ئه‌م تووهم ناو ئه‌نا پیشه‌نگ

کهوته یاری کردن به خۆله‌که ، مشتکی هه‌ل گرت و بالی دوور له خۆیه‌وه ، گه‌رده‌کانی له که‌له‌به‌ری نیوان په‌نجه‌کانییه‌وه تلۆر ئه‌بوونه‌وه گۆی چاوی به‌رامبه‌ر خۆله په‌تانیه‌که گۆت بوو

هه‌ر که له‌م سنییه‌رده‌دا دانه‌نیشم ، واهه‌ست ئه‌که‌م له‌گه‌ل ئه‌ودا ، دانه‌نیشوم ، هه‌ست ((به‌لیدانی دلی ئه‌که‌م ، ئه‌لین من زۆر هۆگری ئه‌م داره‌م گه‌ر واش بی لیم ناگری ، ئالوده‌ی . ((یاده‌کانی ئه‌وه ، هه‌ز ئه‌که‌م زیتر ماندوویم تا‌کو پتر چیژ له‌م سنییه‌ره فینکه وهرگرم

تزوکه‌ی چاوه‌کانی خیرا بوون ، کهوت‌هوه سهر گازهرای پشت ، له‌گه‌ل هه‌ل‌کیشانی هه‌ناسه
قوله‌کانیدا سنگی ب‌لند ئه‌بووه

گهر [نامانج] ی برای نه‌بووایه ، سه‌بووریمان به‌چی ئه‌هات، نامانج هوشیاروچوست ((
[چالاکنره ، هینده ئه‌چینه دل‌هوه ، به‌رجینگه‌ی] پیشه‌نگ

.))یش کهوتووه

ته‌په‌ی پ‌ی‌ی یه‌ک‌ی تا ئه‌هات نزیك تر ئه‌بووه ، به‌ئاگای هینایه‌وه ، دانیشته ،
به‌ک‌ل‌ومشکییه‌که ته‌کاندو ئه‌مانیشی به ئه‌ژنوی ته‌کاندو ک‌ل‌وه‌که‌ی نایه‌وه سه‌ری و به‌دهم هه‌ل
پ‌ی‌چانی مشکیه‌که‌وه ، کهوته تینوارینی ئه‌و مندا‌له ش‌ه‌ش‌ه‌وت سالانه‌یه‌ی به‌ره‌و لای ئه‌م ئه‌هات ،
کاکول داهینراو و به‌رگ ته‌میزو قیت بوو ، که‌می به‌بال‌تر بوو له‌و ته‌مه‌نه‌ی له‌دهم و چاویدا
ئه‌خوینرایه‌وه ، هه‌ر له‌دوره‌وه زه‌رده‌خه‌یه‌کی پ‌ر له‌پاکی له‌گه‌ل باوکیدا گورپیه‌وه ، دوو
هه‌نگاو دوور له‌تووه‌که‌وه ، تویش‌به‌ره‌و مه‌شکه‌ بچوکه‌که‌ی داناو به‌ره‌و باوکی هات
بابه‌ماندوو نه‌بی-

باوکی باسکی بو ئاوت‌لا کردو به‌دهم له‌نامیزکردنه‌وه وه‌لامی دایه‌وه
ته‌مه‌ن در‌یژ بی ر‌وله پیشه‌نگ-

باسکه‌باریکه‌که‌ی له‌ستوی باوکی کردو به‌ده‌نگه‌باریکه‌که‌ی هه‌ل‌دایه
بابه‌من [نامانج] م-

دل‌وی فرمیسکی بریسکاوه له‌کانی دیده‌کانییه‌وه ، به‌نیوان چرچ و ل‌وچی ده‌م و چاویدا خ‌وی
ده‌ربازکرد

-: له‌سه‌ر خ‌و به‌قورگیکی نیوه‌کراوه‌وه ووتی

ر‌وله‌گیان تو پیشه‌نگی تو نامانجی ، تو هه‌موو شتیکی منی-

نامانج هینده‌ی بو کرا ، توندتر خ‌وی له‌نامیزی باوکی بخزینی و گهرمتر ده‌ست له‌گهردنی
: ب‌ال‌ینی

ر‌وله‌ئابزانم چیت بو هیناوم؟ -

به‌چالاک‌ی ده‌ستی له‌گهردنی باوکی کرده‌وه پ‌ری دایه ، تویش‌به‌ره‌و مه‌شکه‌که‌وه هینایه‌به‌رده‌م
باوکی،

ئه‌ومتا بابه -

-: باوکی خه‌ریکی کردنه‌وه‌ی تویش‌به‌ره‌که‌بوو نامانج ووتی

بابه‌نیشت نییه؟ من پ‌ر‌ومه‌وه-

بهخیر بچی ، رۆله ئاگاداری خۆت به-

خوات لهگهڵ بابیه-

خوات لهگهڵ-

ورده ورده لهدارتووکه دوورکهوتهوه ، باوکی بهدهم پینچانهوهی پارووه نان و کهرهوه،
پاساری تینوارینی خسته دواي ئامانج ، ههشتا پارووی یهکهمی له دهماوو کورهکهی له چاو
بزربوو.

نهمهئا ۱۹۷۹/۵/۵

کشانی داوهکان

هه چهنه پئيان ووتبوو، بۆ چاوی خراپه ، نایئ سهری شور بکاتهوه ، بهلام نهینهتوانی قنج دانیشی ، کئ نهلی نهشک و ژانی سالهکانی ژیان سهریان پئ شور نهکردوتهوه

کور هزاکه ی له دوورهوه ، لئی وورد نهبووه

تو بلئی ، لهگهنجیدا چۆن کچی بووبی ، دیمهنی دم و چاوی لهوه نهچی ، ناسکه کچی (بووبی)

چاوی لی نهتر وکاند، هه ناسهیهکی قولی هه لکیشا

(چی نهلی لهگه ل ژهنگی تهمن دا، کانزای ژیان نهشیوینی ؟)

هه ستایه سهر پئ ، چووه سهر سهکۆکه ی نهکی لی دانیشتوو ، پیره ژنیکی پاک و ته میزو لهخواترس بوو ، بهو پیره ش سهری بچوايه ، نوژی نههچوو ، نهوه ههر باسی { ره مهزان } مهکه ، شادییهک دم و چاوی داگیر نهکرد ، نهتوت مزده ی گهنج بوونهه میان داوهتی

{هنه، سالی- سهفه ره لهک - ت له بیر دیت؟}-

وهکو یادگار یکی دلفرینی هاتبتهوه بیر ، وهکو منال تر یقایهوه ، قورگی پاک کردهوه؛

{ چۆن به بیرم نایه ، وهکو دوینی له بهر چاوه }-

گرژییهک کهوته نیو چرچه بی جولهکانی ناوچه وانیهوه

یادی بهخیر ، تازه مامه مستهفای جوانه مرگت له دایک بووبوو ، باپیره شتیان راپیچ کرد ، کاتی {- گه رایهوه مستهفا کهوتبووه سهر پئ ، خوا هاوار چی به سهر باپیرت هاتبوو نهتوت سهه سال دیلی چیشتوو .

دهنگی نافرته تی بلند بووه

{ لهویدا دای مهنی ، بیخه ره نه نه که کهوه }-

ئه یویست ، ههستی بر اوته دهرهوه ، بهلام نهکی بهری نههدها، قسه که ی بۆ تهواو کرد، مرۆقی پیر زور ههز به ناو قهره بالغی نهکاو تینووی قسه کردنه ، دور نییه ، مرۆف له پیریدا ههست به نامۆی بکاو نهو نامۆیییهش به قسه کردن و قهره بالغی به له سه بکات ، نه دممه ی ته مهنی مرۆقایه تیش ، دهورو بهری ژیانی رۆژانه ، زور زوو گۆرانی به سهر دا دی ، ته نانهت ههندی گهنجیش لهم گۆرانه خیرایه دا نامۆ نهبن ، چ جا پیرو به سالآچوو که به ههزاران داوی یادگار هوه ، بهکۆن و ژیانی کۆنهوه بهندن ، ههر یهکی لهو داوانهش په نجه ره یه که به رهو ژیانی پر له یادگاری گهنجیتیان ، تاکو داوهکانیش بکشین و درپژتر ببنهوه ، ههست به نامۆیییان پتر نهبی و زور تر پنیویستیان به ناو قهره بالغی و قسه کردنه

{ دواى سأل و نيويك باوكتمان بوو.. }-

ئى ، رۆلە، باپيرت زۆر گۆرابوو، بەناستەم شيوەى جارانى بەروو و مابوو
بى ئەوەى نەنكى ھەست بکات ، بەرمو دەرگای دەرەوە کشا . نەنكى پاش كەمى بى دەنگى ،
بەدەم-تەزبىح- ھەلسوراندنەو، وەك بزائى – پيشرەوى كورەزای لەپالا نەماو ، ووتى
پيشرەو ، ئەو پيشرەو كوانى؟-

نەنە گيان ، كاكەم چوو دەرەو-

لەباتى چاوى دەستى بەدەورو پشتیدا گيړا ، جوتى پيلاوى منالانەى كەوتە بەردەست ، كەوتە ئەم
ديوو ئەو ديو كردنى

كچى ، نەم ووت ئەو پيلاوانەى لای نەنكتەو دامنەى ، فرىى بەدەرە تەنەكەى خۆلەكەو-

نەنە دەستى لە پيلاوكان ئەخست ، بە ناقابيلییەو ووتى

بوچى فرىى بدات چيپەتى؟ -

- نەنەگيان كۆن بوو و دراو و پيلاوى تازەشمان بو كړيوە لەسەر خۆ پيلاوكانى لە تەنیشت
خۆيەو دانايەو

- بەس نيبە ئيو ، گالته بەكۆن ئەكەن ، تازە گيان

- نەنەكو گالته بەكۆن ئەكەين؟

- سابەخوا ئیستاش چوار جووتى تازە ئەهينى ، كوا شتى تازە ، تامى كۆن ئەدات

- . نەنەگيان { سەوزە { تەمەنى } پينج سالانە } ، ئیتر پيلاوكانى چۆن ھى كۆنە

وەكو بزائى ، بوکەكەى راست ئەكات ، يان ھەست بەبەزین بکات بى دەنگ بوو ، سەرىكى بو
لەقاند؛

{ چوزانم ، ئى چوزانم }-

. تينووتى بو قسەکردن قولپى ئەدا ، پاش كەمى سەرى باسیكى تازەى دامەزراند

سلیمانى ۱۹۸/۷/۵

دوو دلۆپ فرمیسك

جئى بهخۆى نهئەگرت ، ئەتوت لەسەر پشكۆ راگیراوه . به ههنگاوى وەكو ترپەى دلى خيرا ، ئەم سەرو ئەو سەرى دالانەكەى ئەكرد . مژىكى لە جگەرەكەى ئەداو دەستىكى بۆ كاتژمێرەكەى ئەبردو به دەروازە دوولایببەكەدا ئەبەق ئەبوووه . كابرای دەرکەوان وەك زۆر هەلۆیستى واى دىبى ، جار جارە بەنەرمییەوه لى وورد ئەبوووه . جگەرەكەى لە نیوهدا فرى دا ، پى یەكى خستە سەرى و قاچى لەسەر سوڤدا . پاش چاوتر و كانیك ناگرى لەجگەرەیهكى تر هەلسان . مژىكى لى دا ، دەستىكى بۆ كاتژمێرەكەى برد ، سەیرىكى دەروازەكەى كرد ، لەبەردەم دەرکەوانەكەدا چەقى

{نەزانم كریان بەچى؟}-

دەرکەوانەكە لە زوووه بیری لەقسەیهك ئەكردوه ، كەمى بارى خەمى ئەمى پى سوک بکات ، لەسەر خۆ ووتى:

كاكى برا ، كەمىكى تر لى ئەبنهوه ، هەموو جارى هەر ئەوئەندەیان پى چوو-

كەمى لى راماو بەخیرایى رووى لى وەرچەر خاندو كەوتەوه ئەمسەرو ئەوسەر كردنى دالانەكە . ئەتوت بەدواى سەرى كلافەى بیره ئالۆزەكاومكانیا وئە . یان ئەیهوى لە دوولایببەكەى قووتار بى ، بەلام ئەو خیراترەو لەگشت هەنگاویك دا دەستەویەخەى ئەبیتەوه . مژىكى لە جگەرەكەدا ، فرى دایە سەرزەوى دالانەكە . وەك بیهوى داخى دلى بەجگەرەكە بریژى ، بەپىوه چوو سەرى و كوژاندییهوه . گەشتە ئەو سەرى دالانەكە ، دەروازەكە كرایهوه ، پیاویكى قژماش و برنجى لى هاته دەرەوه . بەدوو هەنگاو گەشتە بەردەمى

كەم جار دکتۆر وا بەدەم و چاوى گرژى ئەبیرى . بەپەرۆشەوه هاوارى كرد

{ها دکتۆر ، چى بوو؟}-

: دەستى خستە سەرشانى ، بە دەنگىكى پر بەزەیبییهوه ، وەلامى دایهوه

{چەندمان توانى دريغیمان نەكرد ، ژيانیش بەدەست خوايه . ئەبى ببورى}-

وەكو لە بانیکهوه بەردرابیتە خوارەوه حەپەسا . دەمى داچران ، فرمیسكێك لەچاوه ئەبەق . بووهكانى یهوه ، بەسەر روومەتە تەراشكراوەكەى دا خلۆر بوووه . لە دەرکەوانەكەدا

{لە نەوى ژیرەوه چاومرئى بن تالاشەكەیتان بۆ ئەپچنەوه}-

دەرکەوانەكە ئەمەى ووت و هەناسەیهكى قولى هەلكیشاوسەرىكى لەقاندو خۆى كرد بە دەروازەكەدا

:لە بەر خۆیهوه مینجە مینجىكى كرد

باوهر ناکهم ، چهند به قسه ئاسانه ، (ژینۆ مرد) . تهنیا دوو ووشه دەرگای قولترین نازار له { -
{ ناخی مرۆف دا ئەکاتوه

ئەتووت له خەوێکی ناخۆش راپەرێوه . نهیهزانی چی بکا . لهشونیی خۆی چهقی . (باوهر ناکهم
شلیر هەرگیز بهرگهی ئەم ههواله جهرگبره بگرئ . ئیستا به تهمایه بیت له لای بخوائ . پینج
(سآله به هیوای منالیکهوه ئەژین . بهلام ژینۆ زۆر زوو بهجیت هیشتین

وهکو سهرخۆش ، بی ئهوهی بزانی بهرو کوئ ههنگاو ئەئێ . گهلۆر گهلۆر به پینلیکانهکانا
دابەزی . حمزی له گریانکی بهکول بوو . بهلام فرمیسکی لی قهتیس و گریان لی یاخی بوو

چاکم له بیره . چاوهری هاتنه دهرهوهی مامانهکهمان ئەکرد . گریان و هاواری ئەگهیشه ()
هۆلکه ، زۆری پێ نهچوو بی دهنگ بوو ، دهنگیکی زولال کهوته گریان . مامانهکه هاته دهرهوه
بهرو پرووی چووم

{ مژده بی کچه }

خۆم کرد به ژووردا . شلیر ژینۆی له ئامیز کردبوو ، بۆی راگرتم وهك بلی وهره بهرهمی
(خوشهویستییهکهمان ببینه

تا لهنهومی ژیرهوه نزیکتەر ئەبووهوه ، ههناسهی زیاتر سوار ئەبوو ، بیری ئالوزکاوتر ئەبوو .
لهبهرخۆیهوه ئەیووت

پێی نالیم مردوه . ئەهی بلیم چی ؟ . ناناخهلهتینم . ئەهی چی بکهم ؟ . راستی پێ بلیم بهندی { -
{ دلی بچپرینم ؟

کهدابەزی ، شلیر به جانتاکهیهوه بهرو پرووی هات

{ نامادهم برۆین بۆ لای ؟ }

ورتهی نهکرد ، کهوهلامی نهیبستهوه ، چهپهسا . به پرسیاریکی لالهوه چاوی برییه دم و چاوه
گرژهکهی

{ چی بووه ، بۆ قسه ناکهی ؟ ژینۆ... }

. قسهکهی بۆ تهواو نهکرا ، دایه پرمهی گریان . ئەمیش شانی گرت و توند نوسانی به خۆیهوه

{ ئەهگەر کچمان بوو ناوی ئەننینهوه ژینۆ }

بهدهستییهوه شل بوو ، وهکو منال ئەگریاو ئەکروزایهوه . ههرچۆنی بوو گهیاندییه کورسییهکی
هۆلکه ، له پالیا دانیشت . سهری خسته سهرشانی و به خۆیهوه نوسان . فرمیسکیک خۆی له
گۆمی چاوهکانییهوه دهر باز کرد . بهدم خلۆر بوونهوهوه ، وهکو ئاونگی بهرههینی رۆژیکی ههتاو
سلیمانی ئەدرهوشایهوه ۱۹۸/۸/۱۴

ژووان

شهوئیکي نووتەك بوو ، كزمیهكی سارد ئەهات ، شهپۆلی هیمنی ههموو كوچهیهكی ئەو جیهانهی گرتبوو . مروّف لهو بێدەنگی و هیمنییه ئەسلەمییهوه

وهك یهكێك به ژێر كۆلێكی قورسهوه بێ ههستی به نقه نقی كرد زۆری نهبرد نهنقهكهی بهناشكرا :- تر هاته گۆئ

پلی..... ش..... ا..... هوه-

حهپهسا بهلام دلتیا بوو دهنگهكه له دهرهوهی خودی خۆیهتی و گۆئیی نازرنگیتهوه ، راپهیری و قنچ دانیشت ، له تاریکی یهكهدا ، له دهوروبهیری خۆی وورد بووهوه ، ئەوهندهی چاوی بیری كرد . هیچی نهدی .

سهرت پر لهچی کردوه ، واقورس بووه ؟، رۆژانه ههستم ئەکرد قورس و قورس تر - ئەبئ ، بهلام چیتر بهرگهی سهنگی سهرت ناگرم ... جا یا سهرت ئیتر مهخه سهرم یان كهمی . سهرت پووچ كهروهوه

بهحهپهساوی بهپشتیکهدا ئەبلهق بوو له بهر چاویدا دهم و چاویکی مرویی له پشتیهکه پروابوو ، : پتر ههپهسا بهدەنگی لهرزۆکهوه ووتی

- سهرم وهك سهری ئەو خهلكه پر لهههزو هیوايه ، ههزی خهوتوو ، ههزی خهوالوو ، ههزی مردوو ، ههزی له بار براو ، ههزی كوژراو

- باشه ، باشه وهك سهرت قورس کردوه ، رهزات قورس مهكهو له كورتی بیبرهوه

- توش ! پشتی یهكهی هاوملی چند سأله ، هاوملی بههارو هاوین و پاییز وزستانم ، لیم . بیزاری

- تهح ، كهزۆرت پئییه ، باوهر ناکهم ئەم ههزو هیوايانه ی له میژه له سهرتدان سهریان قورس کردبی چونکه تازهکی واقورس بووه

- ئەهی وا ئەزانی چیم تیا ههّل گرتوه ، جگه هۆش و خهه چیتری تیا نییه

- وابلئ ، بهلام خهمی چی ، هۆشی چی ؟

- نای نهفام خهمی چی كهس ههیه بئخهه كهس ههیه بئ هۆش ، ئەوهشی هۆشی ههجوو خهمی زۆره ؟

هه موو کەس خەمی هەر هەیه ، ژیان کوا بێ خەم بەردەوام بوو ، بلام خەمی چیه
واسەری قورس کردوی؟

- خەمەکانی من وەك خدری زیندەن ، هەردەم سەوزن ، هەردەم زیندوون . خەمەکانم زۆر
خۆش ئەوی ، بۆیه لەسەر ما هەلم گرتوون ، گەر ئەم خەمانە نەبووایە زۆر هەستم بە بێ کەسی
ئەکردوو ، ژیانم بەناو رووداوه بێ دادییەکان دا بەردەوام نەئەبوو . لای من کەمی ژیان کۆتایی
هات ، کەمی حەزو ئاواتەکانمان هەلوەرین خەمەکان کال ئەبنەوه . بەیانیان پێش باویشک و
خۆکێشانەوه ، رۆژ باش لە خەمەکانم ئەکەم (نازیزەکانم رۆژتان باش ، وا جارێکی تر خۆر هەل
هات و کەستان لەخەم نەرخسان) . فراڤین لەگەڵ خەمدا ئەکەم کە ئەچمە سەر کار دینە تەنیشتم
و بۆ ساتیکیش جیم ناهیلن ، کە ئەگەینە شوینی یەکیکیان ئەبینم ، واتە کارەكەشم ئالودەمی خەمەکانم ئەبن .
بەلایەكدا ئەروا ، ئەچمە هەر شوینی یەکیکیان ئەبینم ، واتە کارەكەشم ئالودەمی خەمەکانم ئەبن .
بەکورتی هەموو ساتی هاوئەمن و تاشەو دادی ، کاتی خەوتن دین و دەست لە ئەستۆم ئەنالیین و
بەلای لایە ئەمەکنە خەو ، لە خەونیشدا لە کۆلم نابنەوه ، بەزۆر جۆر خویان ئەگۆرن . بۆ سبەمی
کە بێدار بوینەوه پێش باویشک و خۆ کێشانەوه بەیانیا باشیان لی ئەکەم

- باشە تۆ ناترسی ، سەرت جێی ئەم هەموو هی تیا نەبیتەوهو کەللە سەرت بتەقی

- نا ، ناترسم کەللە سەرم یەكجار رەقە ، مێشکیش هیندە چال و چوو کەندو لەندی تیاپە ،
دەئەوهندی تری تییئاخنی ، هەر پێشبییهوه دیار نی یە

- کەواتە من و تۆ ناگەینە ئەنجام

: بە تەوسیکەوه پاش ئیستیک ووتی

ئەنجام ، کام ئەنجام ، کوا ئەنجام هەموو شتی لە بازنەیهك دا ئەخولیتەوه ، سەرەتاو -
کۆتایی یەکان یا هەر هەمان خالن ، یان زۆر لە یەكەوه نزیکن . تەنانەت شتە دژەکان لە هەمان
بازنەدان ، یەکیکیان سەرەتاو ئەوی تریان کۆتاییه ، گەر بواری خولانەوهیان هەبێ لە هەر
کامیانەوه دەستت پێ کرد ئەگەیتە ئەوی تر یان شوینی خۆت ، بۆنمونه رق و خۆشەویستی لە
هەمان بازنەدا زۆر جار رق کەزۆر لە گەلیا ئەروی ئەبیتە خۆشەویستی و بە پێچەوانەشەوه ئەشی
خۆشەویستی ببێ بە رق چونکە هەر یەکیکیان نیوه هەمان بازنەن گەر بواری هەبیت کە
یەکیکیان خولایهوه بەناچاری ئەچیتە سەر نیوه بازنەکەمی بەرامبەری

- تیناگەم مەبەستت روونتر بکەرەوه

- مەبەستم ئاشکرایە بەلام بێ دەماخیکي وەك تۆ کە لۆکەو خام دروست کراوی لەم شتانە
چۆن تینەگەمی ؟

- بۆچی لۆکەت پێ کەمە ، خامت پێ کەمە ، سوودەکانی لۆکە لە ژیانی ئیوهی مرووف دا
ئاشکراو گرنەگە لە ناخ و ویزدان و ئەدەبەکەتاندا رەگی دا کوتیوه ، هەر شتی سپی و بیگەرد بێ
هەر شتی نەرم و نیان بێ بە لۆکەمی ئەچوینن . هەزاران رستەو برگەو قسەمی نەستەقتان

. ئەم جارە تۆ بېيېر مەرھۇمە -

- بېيېمە ، بايېنەمە سەر ھۆى قورس بوونى سەرت ، رۆژ بەرۆژ ھەستەم ئەكرد سەرت . قورس ئەبى بە لام ئەم شەم ھېجگار قورسە ، نازانى بۆ ؟
- چۆن نازانم ، كەس نەزانى خۆم ئەزانم ، ئەم شەم خەمىكى نوئ لە ناخم دا سەرى ھەلدا . ئەم مەلۇتكەيەيان چى يە ؟ -

- نا مەلۇتكە نەبوو زمان زان بوو پىي گرتبوو ، بەلئى بۆم دەر كەوت راستىيەكانى ژيانمان . ئەندىشەن و بى ئەندىشە ژيان بەردەوام نابى

: پشنتىيەكە بە تەوسەمە كەوتە پىكەنن ، كەمى خۆى راست كردهمە

. چۆن ئەبى راستى يەكان ئەندىشەبن ؟ -

- مافى خۆتە كەلە پووت ، پىيەنە مەرۆف بەدوای ئەندىشەكانى دا وئە ، كەمەك تەم ئەمەنەمە ، سەرى داوەكانى لى وون ئەبى و خەم و پەستى داى ئەگرى ، ھەموو چىزىكى خۆشى ژيانمان لا نامىنى و ئاسودەيى مان ئەشەقئى و وەك گەردىكى بەردەم زريانمان لى دى

. ئەتوانى بە نمونە بۆم روونتر كەيتەمە ؟ -

- بۆ نمونە خۆشەويستى ، وا باس كراوہ كاريگەرى دولبەر ، دئدارەكە لانەوازو پەرتەواز ئەكاو ئەيكات بە دەرويش و ديوانە ، بەلام راستى ئەم كاريگەرى وگورانانە دئدارەكە خۆيەتى ، تواناي خۆشەويستى دئدارەكە خۆيەتى . واتە سەرشىتى فەرھاد بوو ھىندە شىرىنى خۆش ويست كە بىنە ئەفسانە نەك شىرىنى شىرىن . مەبەستەم ئەمەيە بلئىم ئەندىشەى فەرھاد بوو لە دەورى شىرىنى دولبەرى ئالا بوو نەك ھىزىكى ناديار لە شىرىن دا بووبى ، كەواتە شىرىنى ناو ئەفسانەكە شىرىنە . ئەندىشەيىيەكەى فەرھادە نەك ئەم كچەى ناوى شىرىنە

. چۆن ؟ -

- ھەلەى خۆمە ، ناچم لە سەر پشنتىيەكى تر سەر خەم ئى بشكىنم و خۆم بە تۆوہ خەرىك . كردهمە

. زىز مەبە تىمگەيەنە -

- كآلەفى بىرت ئالۆزكانم ، باسى چىمان ئەكرد ، ھا باسى فەرھاد بوو ، لە مەبەستەم گەيشتى ؟ ، من ئەلئىم خۆشەويستى و رق و ھەموو ھەست و نەستەكانى تر ، وەك تارايەكى ئامادەكراو وان و لە ناخماندا ئەژىن ، بە سەر ھەر كەسىكى دا بەدىن ، زۆر ئەشى پىر بەپىرى بى

: پشنتىيەكە باويشكىكى درىژى داو بە دەنگىكى خەوآوومە پرسى

. ئەرى وەك من ماندوو نەبووى ، ئەمەوئ تاراي ئەندىشەى خەم بەدەم بە خۆما ؟-

. چييه ئاشت بوويتەوہ ، سەر خەمە سەرت ؟-

. تاقى بکەرەوہ-

. ھاجۆنە ؟-

. باشە ، ھىجاگار قورس نىيە ، بەرگەى ئەگرم ، بەلام چۆن وا سەرت سووک بوو-

ئەمە خەمە پىرۆزەكەيە ، يەكئىك نەبىت بتوانى باسى خەمەكانى خۆتى بۆ بکەى ، پشتى ى -
ھاورىم تۆ بووى بە ماينەكەى چىكۆف و بۆم رەخسا خەماوېت كەم و كەمى سەرى خۆم سووک
بکەم .

ھىمنى ديسان ھىرشى ھىنايەوہ ، كەگۆى ى لەپر خەى پشتىيەكە بوو ، خۆى مت كرد ، دلى نەھات
ئەو خەوہ ئاسوودەيەى ھاورىكەى بزرىنى

۳./۹/۲...

شەوی پەتاتە

بە يانی يەکی زووی يەك شەممە بوو، ئەستێرەکان بەزانديان و کردیانه خەو. خەو مەلئیکی سەرك بوو زۆر جار کە دەستەمۆ ئەبوو لە پەر لە چنگی فرتەمی ئەکردوو بەرە بەیان لئى بەلەسه ئەبوو

ئەو ماله گەورەو بئى دەنگە ، شەوانى دريژ و خاموشى و تەنبايى و بئى سەروەيى حەزىكى قوليان تيدا خولقاندبوو ،

کە زياترو زياتر بەرمو ناخى شتەکان پوچى و بىر لە خوى و لە بوون بکاتەوه . دالنيا بوو کە تەنبايى و خەمەکانى دوو هاوړئى

بە ئەمەکن و جئى ناهيئن جا ئەم جگە لەو جووتە چاوه هەنگويى و خەم و تەنبايى کئى لە دەورە

دانىشتبوو هەردوو ئەژنوى لە ناميز گرتبوو ، وەك بە سنگييه وه نوساييت ماوهيهكى دريژ بئى ماندوو بوون لە باوهشى ئەگرتن . بىرکرد نه وهکانى هيور بوونهوه ، ويستى خوى راست بکاتەوه نەيتوانى دەستى لە ئەژنوکانى نەئەبوونهوه ،

ئەژنوکانى لە سنگى جيا نەئەبوونهوه ، زۆر هەولئى دا سەرى بلند بکاتەوه ، ملى راست نە ئەبووه ، کە لە دەورى خوى روانى باز نەيهكى تيشكى خۆر دەورى دابوو . ئيستا بە تەواوتى دالنيا بوو ، کورەمەى جار ان نيبه و بووه بە گۆيهكى خرو دەورو بەرى تاريك و جگە لە باز نە زيرينى يەكە ، چيتر بەدى ناکات . ئايا پوچى و كەى و چۆن وای لئى هاتوو؟ ئەى ئەم شوپنە تەسك و شيدارو تاريكه كوئى يه ؟ ئەم پرسيارانە لە مئيشكى دا گینگليان ئەخوارد تا بىرى هاتەوه كە دوينئى مردبوو ، خوى لە پرسەكەى خوى دا دانىشتبوو ، هاوړئى و دوست و هاوئەلەكانى ئەهاتن و سەر خووشى يان لئى ئەکرد ، ئەميش وەك ئەو خەلكە زۆر خەمى بۆ مردنى خوى خوارد، خەمى بۆ هيواكانى ، خەونه سەوزو خەمه سەوزه كانى خوارد..... بە خوى ئەوت نە من يەكەم كەسم و نە دوا كەسم خەون و خەمەكانم وەك خەو هەل بوهرين و بەو خاكەدا پەرش و بلاو ببهوه . كۆمەلئىك هاتن و بەرمو ژير دار نەرخوانەكان هەليان گرت

.... گوئی لهو دوو هاوړی یه ی بوو داره مهیته که میان همل گرتبوو :- حهیف بهخوا
حهیف

حهیف به جوانه مهرگی سهری نایهوه-

ئهیویست هاوار بکات ، بلئی من نهمردووم زور به ناشکرا ئهتان بینم ، گویم لیتانه ،
بهلام بهر بهستیکی شووشهیی ئهستوور دهنگی دیل ئهکردوو نهی ئه هئیشته به کس
بکات که بیروی لهم رووداوه ئهکردهوه ، تا ئهو کاتهی له بیر بوو ، له ژیر گلکوکوهه ،
گوئی له پهیتاپهیتای خرمهو خشپهیی گلّه کهبوو ئهیان کرده سهر گورکههی

ئاگای له وتهکان ، دوعاکان ، فاتحیا و (یاسین) ه که بوو... بهلام نهی
ئهنانی کههی ئهو حهشامهته چول بوو ، وه بهتهنیا ماوهتهوه

تهنگی شوینهکه تاساندبویان ، نهیئهنانی بوچی به تهنبا جی ماوه بوچی
گرموله بووه و دهست و پیکانی له لهشی جیا نابنهوه ؟. ههستی ئهکرد ئهمیش بووه به
توپهله گوستیک

بهلام دلئی ههر دلهکههی جارنهو پرته پرتیتی. چاوهکانی لهو تاریکستانهدا
، بهدوای جیلوهی جوانی دا ویله . هئیشته له بیرکردنهو دا بوو خرمهو خشپهیی گلّهکههی
راسهری دهستی پی کردهوه ، زوری نهبرد بیلیکی دی ، ورده ورده دانهبزییه
خوارهوه و له پشتییهوه رابورد و لهگهل جووله و کشانهوهی بیلهکهدا خوی له سهر
زهوی دییهوه ، رووناکی یهکان هئنده تیژ و روون بوون خهریک بوو نابینای کهن .
دهستیکی زبرو ههتاو بردهله هملی گرت و له گونیهه یهک دا خستی یه پال چند توپهله
گلئیکی ترهوه ، کابرا سهری گونیههکههی بهستهوهو هملی گرت و له شوینیکی ترده
وهستا و چند توپهله گلئیکی تری خسته تهنیشتی یهوه

گهر چی ئهم چوارهم توپهله بوو ، زوری نهبرد ، گونیههکه پر بوو له توپهله
گل . کابرا به ئاسانی دای به کولی دا و بهرمو ماشینه پشت بهتالهکه رویشته ، هملی
دانه پشت پیکابهکهوه پاش ماوهیهکی تر چند گرمیهکی له تهنیشته دا گوئی لی بوو ،
وای ئهنانی ، بوومه له رزهیه. ماشینهکه پاش ئیستیک کهوته جووله و بهرمو شار
بووهوه . له [علوهکه] ، له گهل توپهله گلّهکانی ترده همل رژیاه ناو ئهستیلکیکی پر
له قوراوه وه

دوو دهستی زبرو چلکن ، به پارچه [شال] یکوهه هاته ئهستیلکهکهو توپهله
گلّهکانی یهک به یهک هملئنگرت و به شاله تهرکه پاکي ئهکردنهوه و فری ی ئهदानه
ناو گونیههیهکی ترهوه. که توپهله گلّهکانی هاوهلی له گلّهکه پاک ئهکرانهوه ، پهتاته

بوون، تو بلئی ئەمیش بوی بە پەتاتە ، وای ئەزانی خەون ئەبێت ، ویستی
نقورچێک لە خۆی بگریت ، تا بزانییت خەوه یان راستییە ، بەلام دەستی بە ئەزنی دا
لکاوه ، دەستی ناگاتە خۆی نقورچێک بگریت . که ئەمیش پاک کرایهوه و هەڵدرايه ناو
گونییەکهوه ، لەگەڵ کەوتنە خوارەودا ووتی – (تا نەبیت بە پەتاتە ، نازانی مرۆف
چەند دلێرە قە وەرەق رەفتارن . باشە نازانییت منیکی پەشموردهی ناسک و نیان ، گەر
بەرگەهێ شالەکه بگرم ، ئەهێ چۆن بەرگەهێ ئەم فری دانە ئەگرم)

ئێستا حەزی ئەکرد که دەست و ئەزنیکانی لە لەشی جیا نابنەوه ، وانەبووايه
لەم فری دانە خوارەوهیەدا ، دەست و قاچیکی ئەشکا . گونییەکه لیوان کراو گری دراو
لەگەڵ چەند گونییەکی تر دا فری درايه پاش ماشینیەکهو بەرەو بازار کەوتە جوولە

لە بازاردا شوین بە شوینی ئەناسییەوه و خۆی لەو شوینانەدا ئەبینی یهوه ،
لێرەدا چەرەسی کری بوو ، لێرەدا میوه سەوزە ، ناخۆ ئەوه دوکانی ترشیاتەکه بێت
، بەلئی خۆیەتی . بەبێ مألئاوایی لە هاوڵەکانی ، خرایه کیسێک و ئەفەندی یهکی قۆز
هەللی گرت و لەم بیر کردنەوانەهێ خست . زۆری پێ ناخۆش بوو که لەو دیمە ن و
ئەند ئیشانەهێ کرد [نەئەکرا ، کەمێک دواتر بەهاتیایه ،

باشە وەک فریدرامە ئەم کیسەوه با ئاوی بووايه ، با هێچ نەبووايه تا ئەگەیشتمە
چێشتخانەکهیان ئەو ری و بان و خەلک و خوایهەم بدیایه ، ئای ژیان چەند سەیری
ئەوهشم پێ نابری پێش مألئاوایی یهکجاری چەند ساتیک بە یاده شیرین و بەروخساره
شیرین و بەم شوینە شیرینانەدا برۆمەوهو دیدە و دەروونمی پێ زاخاو بدەمەوه]

گرهگری ماشینیەکه نەما ئەفەندییەکه ، بەلئی خۆیەتی هەمان هەلگرتن و تین
بوو ، هەللی گرت و بردیه سەرەوه . لە سەر سینکهکه داینا ، زۆر هەولێ دا بجوانییت
و خۆی لە کیسەکه قوتار بکات ، بەلام سوودی نەبوو ، ناھوو نزولەهێ بی دەنگی
گەیشتە کەشکەلانی ئاسمان و دەستیکی ناسک [ئوو خو ئەم پەنجە بلووریانە ئەناسم ،
ئەم نینۆکه شووشەییانە ، ئەم مەچەکه ساف و لووسەم دیوه ، ئەیناسم ، ئەمە دەست
و پەنجەهێ (گەزۆ) یه ، بەلئی خۆیەتی هەر ئەوه وابەنەرم و نیانی بی ئەوهی دەنگی
جوولەهێ پەنجەو دەستی بێت هەللی گرت و خستییه بەر ئاوهکه ، که چاوی هەلیری
دەریای هەنگوینی چاوه کانی بینی ، حەزی ئەکرد خۆی هەل بداتە ناو دەریاکەوه ،
خەم و پەژارەهێ نەما ووتی [نەو ، ژیان سەیر نییه ، ئەوه نییه ئێستا من لە نیوان
پەنجەکانی گەزۆدام ، ئای کەحەز ئەکەم ئەم گل و خۆلەم بە سألێک لی دانەشوریت ،
ئای که بەختەوهرم ، تو بلئی ی بم ناسیتەوه ، گەرچی نەشم ناسیتەوه چیم لە دەست دی
با بیر لەم شتانە نەکەمەوه ، با لە شەرابی لیو و هەنگوینی چاوهکانی بخۆمەوه]

زۆر نەبوو لەگەڵ چەند سەلکە پەتاتەیهکی تر لەسەر سینکەکه داینابوو ، خەریکی پاک کردنی پەتاتەیهکی تر بوو ، ئەم لێرەو مووچرکە بەسەر اپای لەشی دا ئە هات (تۆ بۆی منیش واپاک بکات ، ئەم چى ، خۆمى بۆ جوانى ناوێت ؟) . کەبىنى گەزۆ کەوتە قاش کردنى پەتاتەکهى هاوێلى ، ديسان مووچرکەیهکی سارد بەهەموو لەشى دا هات (نا ، باوەر ناکەم ، پاکیشم بکات لەت لەتم ناکات) ئەميش سەرەى هات و پاک کرا ، لەت لەت کرا ، زۆرى نەبرد لەتاو کەدا چزەى لى هەلسا (ئا ، خۆ خەرىکم ئەسوتيم ، باوەر ناکەم گەزۆى ناسک و دل ناسک و رەفتار ناسک و ايم سوتيني ، بەلام وا پشتم بوو بەدەنوکی کەو ، ئاى وورگم سووتا ، هاوارم ناگاتە کەس باشتر وایە هەر بەنەينى يەوہ بۆ ئەم سووتانە بنالم) کە سەر اپا بوو بەدەنوکی کەو خستى يە سەر دەفرىكى پلاسکوو لە سەر ميزە هيلکەيى يەکە دايانو بەرانبەرى دانيشت بەخەيالاً چوو بە چەتال يارى بە دەفرە پەتاتەکهى بەر دەمى ئەکرد ئەمە هەلکى چاک بوو بۆ ئەم والە نزيکەوہ لە دەم و چاوى خرو چاوى هەنگوينى و برژانگى دريژ و لوتى قيت و ليوى تەنک و ئەو بزەيه ووردبیتەوہ کە ئەتووت منالە و بەدەم فریشتەوہ پى ئەکەنى .

زۆر بەقوولى لەو رووخسارە هيمنه و لەو گيانە سەنگينه ، لەو جوولە نەجيبانەى گەزۆ وورد بووہوہ . حەزى ئەکرد زوو چەتالکى پيا بکاو بيبات بۆ دەمى ، بريارى دا وەك (خدر) بەکانى ليوەکانى دا بنوسى و تيرتير ماجيان بکات (ئاى کە بەختەوہرم ، کەمىكى تر ئەو من ئەخوات و منيش لەگەزۆى ليوەکانى ئەنوشم ، بەلام ئازيز وانەزانى کەخواردمت ئيتر تەواو ، بەلکو تیکەل بە خوینت ئەيم و بەهەموو لەشتدا بلاو ئەيمەوہ ، هەموو بەيانى يەك لەگەل بزەى خوردا گورانى عەشق بۆ .چاوەکانت ئەلیمەوہ)

چەتالەکهى پيا کردوو خەرىک بوو بيبات بۆ دەمى ، لە دەم چەتالەکه کەوتە خواروہ ، خەوہکهى بچرا خەرىک بوو لەسەر چرپاکە بترازى و بکەوێتە خواروہ